

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/65/2019
Identifikačné číslo spisu: 7611209320
Dátum vydania rozhodnutia: 24.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7611209320.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ H. J., bývajúcej v R. XXX, 2/ H. G., bývajúcej v R. XXX, 3/ E. J., bývajúceho v R. XXX, 4/ Z. Y., bývajúcej v R. XXX, zastúpenej JUDr. Miroslavou Slovinskou, advokátkou so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Štefánikovo námestie 13, 5/ H. H., bývajúcej v K., B. XXX, 6/ Z.Í. H., bývajúcej v K. XX, 7/ Z. P., bývajúcej v K. XX, 8/ X. H., bývajúcej v K., B. XXX, proti žalovaným 1/ E. F., bývajúcemu v K. XXX, 2/ A. Š. R., bývajúcemu v F., L. XX, zastúpeného JUDr. Vladimírom Zelenákom, advokátom so sídlom v Košiciach, Letná 47, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 2 C 99/2011, o dovolaní žalovaného 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 31. mája 2017 sp. zn. 11 Co 622/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa 4/ má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalobcom 1/ až 3/ a 5/ až 8/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Právny predchodca žalobcov E. J.Ň. sa žalobou domáhal proti žalovaným 1/ a 2/ vyslovenia absolútnej neplatnosti zvyšku právneho úkonu - kúpnej zmluvy uzavretej 27. marca 2006 medzi žalovaným 1/ ako predávajúcim a žalovaným 2/ ako kupujúcim, predmetom ktorej bol predaj spoluvlastníckych podielov žalovaného 1/ žalovanému 2/, zapísaných na listoch vlastníctva č. XXXX a č. XXX, katastrálne územie Y. R., nakoľko rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves z 22. apríla 2010 č. k. 5 C 18/2009-113 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 22. februára 2011, č. k. 3 Co 185/2010-143, ktorý nadobudol právoplatnosť 6. mája 2011, súd určil, že kúpna zmluva uzavretá 27. marca 2006 medzi žalovaným 1/ a 2/, predmetom ktorej bol predaj spoluvlastníckych podielov žalovaného 1/ žalovanému 2/, zapísaných na listoch vlastníctva č. XXXX a č. XXXX, katastrálne územie Y. R., je v tejto časti neplatná z dôvodu relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Určením relatívnej neplatnosti právneho úkonu vo vzťahu k listom vlastníctva č. XXXX a č. XXXX predstavuje podiel žalovaného 1/ výmeru 14,18 m² a 1 291,64 m², spolu 1 305,82 m². Absolútnu

neplatnosť právneho úkonu žalobca vzhliada v tom, že uzavretie kúpnej zmluvy v dôsledku určenej neplatnosti jej časti odporuje ustanoveniu § 4 ods. 2 zákona č. 181/1995 Z.z. o pozemkových spoločenstvách.

2. Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom z 18. júna 2015 č. k. 2 C 99/2011-329 určil, že kúpna zmluva uzavretá 27. marca 2006 medzi žalovaným 1/ ako predávajúcim a žalovaným 2/ ako kupujúcim, predmetom ktorej bol predaj spoluvlastníckych podielov žalovaného 1/ žalovanému 2/ bližšie špecifikovaných v žalobe, je v tejto časti neplatná. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Rozhodnutie o trovách konania si vyhradil po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Vykonaným dokazovaním zistil, že žalobca nebol 27. marca 2006 zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník podielov na prevádzaných nehnuteľnostiach a ako vlastník bol na listoch vlastníctva č. XXX (dnes list vlastníctva č. XXXX) a č. XXX zapísaný na základe rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu Spišská Nová Ves č. R 18/204-1 Še zo 16. októbra 2006, č. R 18/2004-2 Še z 11. januára 2007, č. R 18/2004-3 Še z 15. januára 2007 a č. R 18/2004-4 Še zo 17. januára 2007, ktoré boli vydané na základe žiadosti žalobcu z 15. marca 2004 na navrátenie vlastníctva v zmysle zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov. Súd bol toho názoru, že žalobca sa nestal vlastníkom predmetných nehnuteľností právoplatnosťou rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemkom, ale svoje vlastníctvo k predmetným pozemkom de iure nikdy nestratil, nakoľko ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 178/06) a z uvedeného dôvodu žalobca má aktívnu legitímáciu na podaní predmetnej žaloby. Uviedol, že na uvedený právny stav je potrebné aplikovať právny predpis platný a účinný v čase uzavretia zmluvy, ktorým je zákon č. 181/195 Z.z. o pozemkových spoločenstvách (ustanovenie § 4 ods. 2) a nie nový zákon č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločenstvách, ktorý v čase uzatvárania zmluvy neplatil a jeho aplikácia by bola v rozpore so zákazom retroaktivity. Z vyjadrenia Urbárskej a pasienkovej spoločnosti Výšné Slovinky z 10. novembra 2014 zistil, že zmluva o založení k 27. marcu 2006 neexistovala, existovali iba stanovy, ktoré v čl. 8 písm. n/ zakotvovali, že člen spoločenstva môže previesť, predať, darovať urbariátu a jeho členom svoj členský podiel po schválení valným zhromaždením členov, čo nebolo v prípade uzatvárania predmetnej kúpnej zmluvy dodržané, keďže žalovaný 2/ nebol členom urbariátu a nebolo preukázané schválenie prevodu valným zhromaždením. Absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy súd videl v tom, že po právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Spišská nová Ves č. k. 5 C 18/2009-13, kedy bola kúpna zmluva vyhlásená za neplatnú v podiele tak, že žalovanému 1/ ostal podiel na spoločnej nehnuteľnosti o veľkosti spolu 13/23520 - podiel na liste vlastníctva č. XXXX a 13/23520 na liste vlastníctva č. XXXX, čo zodpovedá výmere 1 305,82 m² na spoločnej nehnuteľnosti, čo je v priamom rozpore s ustanovením § 4 ods. 2 zákona č. 181/1995 Z.z., keďže došlo k rozdrobeniu spoločnej nehnuteľnosti pod výmeru nižšiu, ako bola zákonom stanovená hranica 2 000 m². V časti týkajúcej sa parcely reg. „E“ parcela č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 64 m², zapísanej na liste vlastníctva č. XXX, katastrálne územie Y. R. žalobu zamietol, nakoľko uvedená parcela nebola predmetom kúpnej zmluvy.

3. Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaného 2/ rozsudkom zo 31. mája 2017 sp. zn. 11 Co 622/2015 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti ako vecne správny potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V zmysle § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca sa nestal vlastníkom predmetných nehnuteľností právoplatnosťou rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemkom, ale svoje vlastníctvo de iure nikdy nestratil a v dôsledku uvedeného má žalobca aktívnu legitímáciu na podanie predmetnej žaloby a zároveň má naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy, nakoľko v prípade úspechu v konaní bude ako vlastník predmetných nehnuteľností zapísaný žalovaný 1/, čo mu umožní tieto nehnuteľnosti odkúpiť v rámci uplatnenia inštitútu predkupného práva podľa § 140 Občianskeho zákonníka v prípade, ak sa ich žalovaný 1/ rozhodne predať. Uviedol, že predmetná kúpna zmluva v časti, v ktorej bola jej neplatnosť vyslovená rozsudkom vydaným v konaní 5 C 18/2009 je neplatná od počiatku a žalobca opodstatnene namieta, že pokiaľ by sa bol súd v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 18/2009 vzhľadom na vyslovenú relatívnu neplatnosť kúpnej zmluvy a teda rozdrobenie podielu pod prípustnú hranicu zaoberal aj

absolútnou neplatnosťou a bol by túto neplatnosť vyslovil ex offio, nebolo by došli k tomuto sporu a žalobca by nebol nútený sa domáhať tejto neplatnosti a preukazovať svoj naliehavý právny záujem. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

4. Žalovaný 2/ proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. b/, písm. f/ C.s.p. a tiež z § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ C.s.p.

4.1. Dovolateľ v dovolaní argumentoval tým, že „ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu“ (§ 420 písm. b/ C.s.p.)

4.2. V súvislosti s porušením práva na spravodlivý súdny proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.) dovolateľ vytýkal oboj súde, že nevykonali dokazovanie pre dovolateľa podstatným a ním navrhnutým spôsobom a vykonané dokazovanie a skutkový stav nesprávne vyhodnotili. Oba súde mu tak nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces.

4.3. Na odôvodnenie prípustnosti svojho dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. uviedol, že súde oboch inšancií zároveň pochybili pri právnom posúdení veci. Nesprávne právne posúdenie veci videl v kritike viacerých úvah (argumentov) súdov oboch inšancií, prostredníctvom ktorých dospeli k nesprávnemu právnomu záveru, spočívajúcemu v tvrdení, že žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení.

4.4. Prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ C.s.p. odôvodnil existenciou právne významnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola riešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorú odvolací súd vyriešil nesprávne. Za právnu otázku zásadného významu považoval otázku „či záujem odkúpiť podiely, ak žalovaný 1/ sa stane ich vlastníkom je dôvodom, ktorý spadá pod naliehavý právny záujem na určení absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy“ a zároveň i otázku „či je možné aplikovať zákonné ustanovenia o drobení nehnuteľnosti, keď k drobeniu nedošlo následkom majetkovej dispozície pri nakladaní s nehnuteľnosťami, ale na základe rozhodnutia súdu o relatívnej neplatnosti časti kúpnej zmluvy“. Podľa jeho názoru k nedovolenému drobeniu predmetných nehnuteľností nedošlo na základe dispozičného oprávnenia dovolateľa pri uzatváraní kúpnej zmluvy, ale tento stav nastal až na základe rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 5 C 18/2009 z 22. apríla 2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 3 Co 185/2010 z 22. februára 2011. Preto navrhol, aby dovolací súd rozsudky oboch súdov nižšej inšancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inšancie na ďalšie konanie. Zároveň navrhol odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

5. Žalobkyňa 4/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny a navrhla dovolanie žalovaného 2/ ako nedôvodné zamietnuť.

6. Žalobcovia 1/ až 3/ a 5/ až 8/ sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 27. júna 2019 sp. zn. 4 Cdo 65/2019 odložil vykonateľnosť rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves z 18. júna 2015 č. k. 2 C 99/2011-329 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 31. mája 2017, sp. zn. 11 Co 622/2015 do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní žalovaného 2/.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

9. V danom prípade žalovaný 2/ vyvodil prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. b/ C.s.p. z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak ten kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú spôsobilosť. Dovolací súd uvádza, že predmetná žaloba bola na súde prvej inšancie podaná 21. júna 2011, teda ešte za účinnosti pôvodného procesnoprávneho predpisu - Občianskeho súdneho poriadku

(zák. č. 99/1963 Zb. v znení zmien a doplnkov), avšak odvolací súd už rozhodoval v dobe účinnosti aktuálneho procesnoprávneho predpisu - Civilného sporového poriadku a preto vo svojich rozhodnutiach aplikoval (v súlade s ustanovením § 470 C.s.p.) tento procesnoprávny predpis.

10. Z ustanovenia § 61 C.s.p. vyplýva, že procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju priznáva zákon. Analogické ustanovenie (§ 19) obsahoval i Občiansky súdny poriadok, ktorý bol účinný v dobe podania žaloby, teda v dobe začatia sporu. Procesná subjektivita v zmysle citovaného ustanovenia znamená, že strana sporu má procesné práva a povinnosti, ktoré jej zákon priznáva. Túto subjektivitu má ten subjekt, ktorý má spôsobilosť na práva a povinnosti (právnú subjektivitu); inak len ten, komu ju priznáva zákon. Procesná subjektivita teda vyplýva z hmotnoprávnych predpisov. Z ustanovenia § 7 Občianskeho zákonníka vyplýva, že spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti (právnú subjektivitu) vzniká narodením a zaniká smrťou, prípadne vyhlásením za mŕtveho. Uvedené ustanovenie priznáva právnú subjektivitu aj počatému dieťaťu za predpokladu, že sa narodí živé. Z ustanovenia § 19 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právnické osoby nadobúdajú spôsobilosť mať práva a povinnosti (právnú subjektivitu) dňom ich vzniku, t. j. dňom, ku ktorému sú zapísané do obchodného alebo iného zákonom určeného registra, ak osobitný zákon neupravuje ich vznik inak. Z uvedeného vyplýva, že dôvod zmätočnosti uvedený v ustanovení § 420 písm. b/ C.s.p. je daný vtedy, ak v spore (konaní) ako strana sporu vystupoval subjekt, ktorý nemal spôsobilosť na práva a povinnosti (právnú subjektivitu) a v dôsledku toho nemal ani procesnú subjektivitu.

11. V prejednávanom spore je nesporné, že na strane žalobcov vystupoval ich právny predchodca ako fyzická osoba, ktorá mala spôsobilosť mať práva a povinnosti (právnú subjektivitu) a teda podľa ustanovenia § 61 C.s.p. mal procesnú subjektivitu.

12. Z uvedeného je teda nesporné, že v tomto spore (konaní) ako strana sporu nevystupoval subjekt, ktorý by nemal spôsobilosť na práva a povinnosti (právnú subjektivitu) a v dôsledku toho by nemal ani procesnú subjektivitu. Z toho vyplýva jediný záver, že v tomto prípade prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. b/ C.s.p. nie je daná.

13. Len pre úplnosť dovolací súd v súvislosti s argumentáciou dovolateľa uvedenou v odôvodnení dovolania (týkajúcou sa aktívnej legitimácie právneho predchodcu žalobcov) záverom uvádza, že existencia, či neexistencia aktívnej alebo pasívnej legitimácie strán sporu je z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. b/ C.s.p. irelevantná.

14. Podľa § 420 písm. f/ C.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právnou úpravou priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Porušenie práva na spravodlivý (riadny) proces nie je však možné vykladať tak, že by sa dovolateľovi garantoval úspech v konaní, či sa zaručovalo právo na rozhodnutie zodpovedajúce jeho predstavám (I. ÚS 50/04). Okolnosť, že dovolateľ so závermi či názormi odvolacieho súdu nesúhlasí, nemôže sama osebe založiť dôvodnosť dovolania.

16. V danom prípade dovolateľ namieta, že postupom odvolacieho súdu bolo porušené jeho právo na

spravodlivý proces tým, že odvolací súd neprihliadol na dôkazy predložené dovolateľom, resp. ich nesprávne vyhodnotil a tak je meritórny rozsudok v rozpore s objektívnym stavom.

17. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav (resp. v mimosporových konaniach skutočný stav) a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. (IV. ÚS 252/04). Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou účastníkov konania, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 C.s.p.). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy účastníkov na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 220 ods. 2 C.s.p.) (I. ÚS 350/08).

18. Konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci však takéto vady nevykazuje. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, ktoré dôkazy odvolací súd vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, pričom podľa názoru dovolacieho súdu zistené skutkové závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces. Samotná skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje so spôsobom vyhodnotenia týchto dôkazov nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f/ C.s.p., pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia súdu ním navrhnutých dôkazov, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

19. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.).

20. Žalovaný 2/ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

21. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu určitej právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

22. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 C.s.p. (2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 14/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 141/2017; pozri tiež Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný

sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str.1382).

23. V danom prípade žalovaný 2/ v dovolaní uviedol všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jeho názoru došlo v konaní pred prvoinštančným a odvolacím súdom, avšak neoznačil konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, od ktorých sa odvolací súd odklonil a zaujal iný právny názor, než aký zodpovedá ustálenej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu. Uviedol len že „otázka skúmania existencie naliehavého právneho záujmu na podaní určovacej žaloby je natoľko závažná, že túto otázku považuje dovolateľ za principiálnu pre vedenie celého súdneho sporu, pričom odvolací súd existenciu naliehavého právneho záujmu akceptoval, čím pochybil podstatným spôsobom“. V čom konkrétne sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dovolateľ neuviedol.

24. Vzhľadom na to, že dovolanie neuvádza spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. konkrétne z čoho dovolateľ vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania, dospel odvolací súd k záveru, že na podklade takéhoto dovolania nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

25. Žalovaný 2/ prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

26. Žalovaný 2/ tvrdí, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku či je možné aplikovať zákonné ustanovenia o drobení nehnuteľnosti, keď k drobeniu nedošlo následkom majetkovej dispozície pri nakladaní s nehnuteľnosťami, ale na základe rozhodnutia súdu o relatívnej neplatnosti časti kúpnej zmluvy.

27. Dovolací súd zdôrazňuje, že nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. b/ C.s.p. je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

28. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre tú ktorú prejednávanú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky (1 Cdo 132/2009, 2 Cdo 71/2010, 3 Cdo 51/2006, 4 Cdo 151/1998, 5 Cdo 1/2010, 7 Cdo 117/2011). Účelom § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky (a „zaplnením bielych miest doterajšieho rozhodovania dovolacieho súdu prispieť k vytvoreniu jeho ustálenej rozhodovacej praxe“).

29. Naostatok treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. je relevantná len otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky vyššie uvedené znaky. Ak z týchto znakov chýba čo i len jeden, nemôže byť dovolanie procesne prípustné.

30. Vychádzajúc z obsahu spisu a z obsahu rozhodnutí súdov nižších inštancií, súd prvej inštancie zdôraznil, že po právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 5 C 18/2009-113, kedy bola sporná kúpna zmluva medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ z 27. marca 2006 vyhlásená za neplatnú v podiele tak, že žalovanému 1/ ostal podiel na spoločnej nehnuteľnosti o veľkosti podielu 13/23520 - podiel na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie Y.X. R. a 13/23520 - podiel na liste vlastníctva č. XXXX, čo zodpovedá výmere 1 305,82 m² na spoločnej nehnuteľnosti, čo je v priamom rozpore s ustanovením § 4 ods. 2 zákona č. 181/1995 Z.z. o pozemkových spoločnostiach, keďže došlo k rozdrobeniu spoločnej nehnuteľnosti pod výmeru nižšiu, ako bola zákonom stanovená hranica 2

000 m². Uviedol, že ak sa oprávnená osoba relatívnej neplatnosti právneho úkonu dovoľá, je právny úkon neplatný od svojho začiatku (ex tunc). Predmetná kúpna zmluva v časti, kde bola jej neplatnosť vyslovená rozsudkom vydanom v konaní č. k. 5 C 18/2009 je teda neplatná od počiatku, nie až od právoplatnosti uvedeného rozsudku a teda už v čase uzatvárania predmetnej kúpnej zmluvy nebola dodržaná litera zákona o minimálnej výmere 2 000 m² na spoločnej nehnuteľnosti, ktorá mala ostať vo vlastníctve žalovaného 1/ po uzavretí zmluvy a teda predmetná zmluva v tejto časti odporovala § 4 ods. 2 zákona č. 181/1995 Z.z. v znení neskorších predpisov a teda je neplatná s poukazom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka, keďže ide o právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom.

31. Dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dôvodom, pre ktorý bolo žalobe v tejto časti vyhovené bolo zistenie súdov nižších inštancií, že rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves z 22. apríla 2010 č. k. 5 C 18/2009-113 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 22. februára 2011, č. k. 3 Co 185/2010-143, ktorý nadobudol právoplatnosť 6. mája 2011, bola kúpna zmluva uzavretá 27. marca 2006 medzi žalovaným 1/ a 2/, predmetom ktorej bol predaj spoluvlastníckych podielov žalovaného 1/ žalovanému 2/, zapísaných na listoch vlastníctva č. XXXX a č. XXXX, katastrálne územie Y. R., vyhlásená za neplatnú z dôvodu relatívnej neplatnosti právneho úkonu, v dôsledku čoho predstavuje podiel žalovaného 1/ vo vzťahu k listom vlastníctva č. XXXX a č. XXXX výmeru 14,18 m² a 1 291,64 m², spolu 1 305,82 m². Ak by teda došlo k drobeniu nehnuteľností súdnym rozhodnutím o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu, k tomu by došlo v konaní vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod č. k. 5 C 18/2009 a nie vydaním rozhodnutia v predmetnom spore. Takto dovolateľom nastolená otázka má v danom prípade povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Prítom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán.

32. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že otázka nastolená žalovaným 2/ v dovolaní nemá v okolnostiach daného sporu (a tohto dovolacieho konania) znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP; v dôsledku čoho prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva. Procesne neprípustné dovolanie preto najvyšší súd odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

33. V danom prípade dovolateľ mal v rámci namietaných dovolacích dôvodov ako predmet dovolacieho prieskumu nastoliť otázku aplikácie zákonného ustanovenia o drobení nehnuteľnosti na základe rozhodnutia súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 18/2019, ktorú však nenastolil. Dovolací súd je v súlade s dispozičnou zásadou viazaný uplatnenými dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.), včítane ich obsahového i rozsahového vymedzenia, a z iných, než dovolateľom uplatnených dôvodov, napadnuté rozhodnutie preskúmať nemôže. Preto sa touto otázkou nemohol v dovolacom konaní zaoberať práve pre fungovanie zásady *vigilantibus iura scripta sunt* (práva patria bdelym).

34. K dovolacej námietke dovolateľa, že otázka aplikácie zákonného ustanovenia o drobení nehnuteľností na základe rozhodnutia súdu je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne dovolací súd uvádza, že k otázke možnosti súbežného uplatnenia prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. a (zároveň) § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. najvyšší súd v iných právnych veciach (viď napríklad rozhodnutia 6 Cdo 185/2016, 6 Cdo 13/2017 a 6 Cdo 21/2017) uviedol, že „uplatnenie obidvoch dovolacích dôvodov naraz (t. j. dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C.s.p.) sa bez ďalšieho z logiky veci vylučuje - odvolací súd sa totiž nemôže odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu za súčasnej existencie stavu, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená“. Podobne v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 123/2017 najvyšší súd k možnosti vyvodzovania prípustnosti dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a zároveň písm. b/ a c/ C.s.p. uviedol, že „súčasná existencia všetkých týchto predpokladov prípustnosti dovolania sa bez ďalšieho z povahy veci vylučuje. Nemožno totiž odôvodňovať prípustnosť dovolania tým, že určitá právna otázka je rozhodovacou praxou dovolacieho súdu riešená ustálene a zároveň že dovolacím súdom nebola riešená, resp. že je ním riešená

rozdielne“ [poznámka dovolacieho súdu: sťažnosť, ktorá bola podaná proti tomuto rozhodnutiu najvyššieho súdu, odmietol Ústavný súd Slovenskej republiky ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 644/2017)]. Véc prejednávajúci senát, ktorý sa stotožňuje s týmto právnym názorom, nadväzujúc naň dodáva, že pokiaľ procesná strana v dovolaní tvrdí, že pri rozhodovaní o niektorej právnej otázke existuje „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“, od ktorej sa odvolací súd odklonil (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.), je len logické, že zároveň nemôže úspešne argumentovať tým, že ešte nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, lebo táto otázka buď ešte nebola dovolacím súdom vôbec riešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), alebo už riešená bola, dovolacími senátmi najvyššieho súdu je ale rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ C.s.p.). K tomu istému záveru dospel najvyšší súd aj v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 14/2017, v ktorom konštatoval, že „uplatnenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a súčasne podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP sa vzájomne vylučuje, pretože ak dovolací súd rozhoduje o danej právnej otázke rozdielne, nemožno hovoriť o ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu“.

34. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.